

Lena Burman Johansson
Socialchef
08-124 57 212
Lena.burman.johansson@ekero.se

Socialnämnden - Förslag till driftbudget 2020 med inriktning 2021-2022

Dnr SN19/9-021

Sammanfattning

Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter vad gäller äldreomsorg, insatser till personer med funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorg. Inom ramen för kommunens flyktingmottagande har nämnden ansvaret för bosättning av nyanlända invandrare med uppehållstillstånd, för asylsökande ensamkommande barn samt ensamkommande barn med uppehållstillstånd.

Socialnämnden har Kommunfullmäktiges uppdrag att utarbeta förslag till driftbudget för 2020 inom den givna budgetramen. Förslag till budget ska ta sikte på att utveckla och förändra verksamheten och i budgetförslaget ska verksamhetens omfattning, inriktning, kvalitet och förändringar jämfört med 2019 års verksamhet och budget beskrivas. Budgetram för 2020 är ca 560,7 mnkr (netto). I förhållande till 2019 är ramen till följd av pris- och löneförändringar utökad med ca 6,4 mnkr (motsvarande 1,0 % av nämndens bruttobudget). För att finansiera förväntad volym- och prisutveckling och prioriterade satsningar 2020 behöver åtgärder vidtas som medför ekonomisk effekt om motsvarande ca 8,0 mnkr (1,4 %).

Budgetförslaget utgår från kommunövergripande mål samt Socialnämndens mål och verksamhetsplan och medger förutsättningar för att målen kan uppfyllas under planeringsperioden.

För 2020 innehåller budget intäkter i form av taxor och avgifter samt statsbidrag om sammantaget ca 83,3 mnkr (motsvarande ca 12,9 % av nämndens bruttobudget). Förslag till förändringar i avgifter för hemtjänst, vård- och omsorgsboende och trygghetslarm, familjerådgivning, matlådor i ordinärt boende, måltidsavgift i korttidsvistelse/ korttidstillsyn, rehabiliteringsbassängen vid Ekgården samt hyresförändring för vård- och omsorgsboende och bostad med särskild service förväntas medföra ökade intäkter om sammantaget ca 2,0 mnkr 2020.

Budgetförslaget innehåller vidare förändringar i verksamheten som medför sänkta kostnader om motsvarande totalt ca 8,3 mnkr 2020. Det handlar om åtgärder för ett

effektivt resursutnyttjande med effektiviseringar/kostnadsreduceringar inom delar av verksamheten. Som underlag för prioriteringar ligger den kostnadsanalys (Kostnad per brukare, KPB) som genomförts under våren och som påvisar en högre kostnadsnivå än vad som är motiverat inom vissa verksamheter. Vidare föreslås att ett par tjänster/verksamheter som ej är obligatoriska för Socialnämnden att bedriva avvecklas.

Även för åren 2020 och 2021 förutsätter givna ramar, såväl alternativ A) som alternativ B), åtgärder respektive år för att öka intäkterna och/eller sänka kostnaderna.

Risker i budgetförslaget är framförallt kopplade till Socialnämndens lagreglerade uppdrag där volymutvecklingen är beroende av enskilda individers behov, övriga samhällsaktörers stöd mm. Vissa av socialtjänstens insatser är förenade med mycket stora kostnader där små avvikelser från budgetens volymantaganden kan medföra betydande ekonomisk påverkan. Osäkerheter från tidigare år vad gäller statsbidrag för mottagandet av nyanlända och ensamkommande kvarstår.

1. Förslag till driftbudget 2020

Förslag till budget och verksamhetsplan utgår från såväl de kommunövergripande målen som Socialnämnden mål. Några av Socialnämndens prioriterade områden under planeringsperioden är;

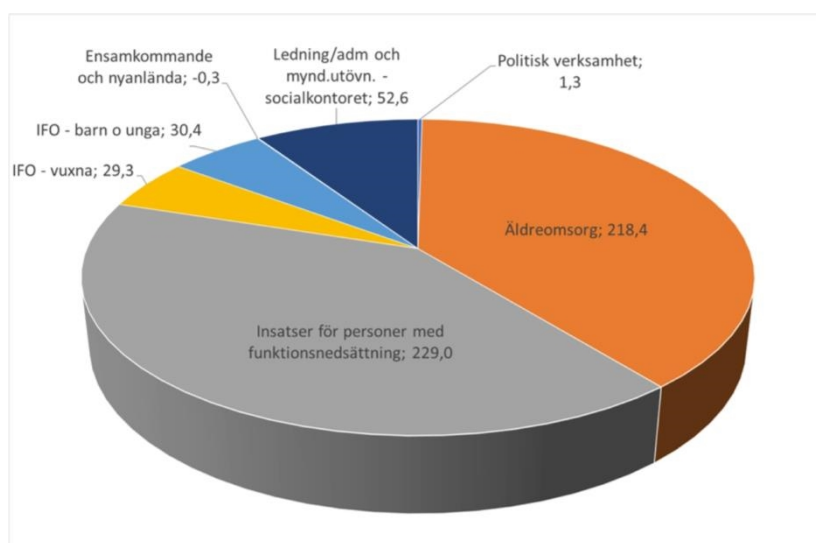
- Fortsatt inriktning mot tidiga insatser i öppenvård för barn, unga och deras familjer samt utveckling av stöd till familjer i behov av omfattande insatser.
- Tillhandahålla stöd till personer med funktionsnedsättning som möjliggör för den enskilde att leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar.
- Fortsatt fokus på integration och stöd till självständighet för nyanlända.
- Utbyggnad av äldreomsorgen för att möta en ökande andel äldre.
- Digitalisering och välfärdsteknik i syfte att öka tillgängligheten till socialtjänsten, effektivisera arbetsprocesser och utveckla tjänsteutbudet till medborgarna.
- En rättssäker och kvalitetssäkrad socialtjänst.

Socialnämnden står under kommande planeringsperiod inför en mängd utmaningar inom ramen för sitt breda uppdrag. Förändringar i lagstiftning och regelverk hos andra huvudmän påverkar socialtjänsten med sitt yttersta ansvar. Uppdraget kommer under 2020 att bl a påverkas av ny regional överenskommelse om samverkan vid utskrivning från akut hälso- och sjukvård (den s k LUS:en) och att Barnkonventionen med ett tydligt barnrättsperspektiv blir lag.

Tillgången till bostäder är en förutsättning för att socialtjänsten ska lyckas med att ge enskilda personer stöd till självständighet. Socialnämnden har i sin lokalförsörjningsplan (separat ärende i anslutning till budgetförslaget) redovisat behovet av bostäder för sociala ändamål samt verksamhetslokaler under perioden 2020-30.

Anvisad budgetram för 2020 är ca 560,7 mnkr (netto). I förhållande till budget för 2019 är ramen utökad med ca 6,4 mnkr (1,0 %) till följd av pris- och lönekompensation.

Socialnämnden - budget (netto) per verksamhetsområde 2020, mnkr

Socialnämnden genomförde våren 2019 en kostnadsanalys för att bl a belysa hur Ekerö kommuns kostnader ligger till i förhållande till andra kommuner, uttryckt som kostnad per brukare (KPB). Kostnadsanalysen omfattar äldreomsorg och insatser till personer med funktionsnedsättning vilka tillsammans svarar drygt 80 % av nämndens nettobudget. Slutsatser från analysen ligger till grund för budgetförslaget och åtgärder för att sänka kostnader under planeringsperioden.

Volym

Budget utgår från befolkningsprognos, trendframskrivningar och antaganden om volymförändringar.

Kostnadsanalysen (KPB) visar att andelen personer med hemtjänst och vård- och omsorgsboende inkl. korttidsvård är lägre i Ekerö än genomsnittet i övriga kommuner (KPB-genomsnitt). Även andelen brukare med insatser enligt LSS är lägre än det s k KPB-genomsnittet (förutom för åldersgrupperna 0-12 år och 20-29 år).

I budgetförslaget görs volymantaganden baserat på en fortsatt men måttfull volymutveckling inom verksamheten som helhet.

Antalet orosanmälningar om barn som misstänks fara illa har ökat kraftigt de senaste åren och det finns inget som indikerar på att denna utveckling är avtagande. Målsättningen är fortsatt att i första hand erbjuda tidiga insatser till barn och unga i öppenvård på hemmaplan. Socialkontoret möter fler barn och unga med psykisk ohälsa. Likaså en ökning av drog- och alkoholmissbruk bland ungdomar.

Även antalet ansökningar om insatser från personer med funktionsnedsättningar, främst neuropsykiatriska funktionsnedsättningar men även psykiatriska diagnoser, ökar. Nya sökanden har omfattande ofta livslånga stödbehov.

Volymantaganden inom äldreomsorgen (framförallt hemtjänst och vård- och omsorgsboende) utgår från långsiktig volymprognos¹. Volymerna påverkas av personer under 65 år med sjukdomstillstånd som inte är åldersrelaterade (cancersjukdom, ALS etc) och som vårdas hemma. I sådana fall är det ofta tal om omfattande insatser över hela dygnet.

Ny regional överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län (LUS) från 2020 kommer att innebära kortare utskrivningstider innan betalningsansvar utgår och med det risk för kostnadspåverkan.

Andelen nyanlända som ska tas emot för bosättning i kommunen förväntas minska. Planeringen av mottagandet av nyanlända utgår från preliminära länstal från Länsstyrelsen (augusti 2019) vilka anger att Ekerö ska ta emot 56 nyanlända 2020. Större delen av de som kommer till kommunen förväntas vara kvotflyktingar. Socialkontoret erfar att dessa nyanlända generellt har mer omfattande stödbehov och står längre från arbetsmarknaden. Likaså bedöms endast ett fåtal ensamkommande barn komma till kommunen samtidigt som antalet ungdomar som fyller 21 år eller slutför sina gymnasiestudier innan dess, avslutas och skrivs ut.

Priser och ersättningar

Kostnadsanalysen (KPB) visar på att enhetskostnaderna i Produktionsområde Omsorg generellt men främst för vård- och omsorgsboende, demensdagvård, daglig verksamhet och bostad med särskild service LSS är höga jämfört med andra kommuner. En väsentlig del av den högre kostnaden för äldreomsorg avser vård- och omsorgsboende och avser lokalkostnader, måltids-/kostproduktion samt kostnader för hälso- och sjukvård. Kostnadsavvikelsen i LSS-verksamheten är generellt hög för där högre lokalkostnader till viss del påverkar.

¹ Stiftelsen Äldrecentrum, Mårten Lagergren – ”Reviderad prognos avseende behovet av äldreomsorg i Ekerö kommun” 2017-05-29

Med hänvisning till detta, för att balansera kostnadsavvikelsen, innehåller budgetförslaget ingen uppräknig till produktionsområde omsorg för insatserna daglig verksamhet, bostad med särskild service (gruppboende och serviceboende), personlig assistans samt vård- och omsorgsboende. Detta medför att produktionsområdet genomför effektiviseringsåtgärder för att komma ner i kostnadsnivå. Förändringar i budget med konsekvensbeskrivning redovisas i bilaga 3 och 6.

För köp av verksamhet reglerade i ramavtal eller entreprenadavtal utgår budget från avtalad ersättningsuppräknig. Hänsyn har också tagits till prisförändring för övriga avtal och köp av enstaka platser. Likaså är hyreskostnadsförändring för verksamhetslokaler och bostäder beaktade.

HAB-ersättning inom daglig verksamhet höjs med 2 kr, från 5 till 7 kr per timme, allt i enlighet med Socialnämndens beslut. Genom förändringen ligger HAB-ersättningen i nivå med andra kommuner.

Kostnaden för trygghetslarm påverkas av ny upphandling av larmleverantör. Nytt avtal fr o m 2020 avseende Barnhus medför vidare en höjd kostnad då verksamheten förstärks med mer personal för att svara upp mot uppdraget.

Budget för politisk verksamhet har justerats med hänvisning till förändrade arvodesregler och en bedömning om antal sammanträden i nivå med 2019.

Taxor och avgifter

För 2020 förutsätter budgetförslaget intäkter i form av taxor och avgifter samt statsbidrag om sammantaget ca 54,8 mnkr (vilket motsvarar ca 8,5 % av nämndens bruttobudget).

En översyn har gjorts av avgift för hemtjänst, vård- och omsorgsboende och trygghetslarm. Utgångspunkten i översynen har varit att modellen ska vara enkel att förstå, erbjuda möjlighet för den enskilde att själv beräkna sin avgift och vara enkel att administrera. Budgetförslaget förutsätter att den nya avgiftsmodellen införs fr o m 2020-04-01, se separat ärende i anslutning till budgetförslaget.

Vidare föreslås en höjning av måltidsavgiften för korttidsvistelse och korttidstillsyn inom LSS samt avgiften för matlådor i ordinärt boende fr o m 2020-04-01, se separat ärende i anslutning till budgetförslaget.

En översyn av principer för hyressättning samt hyresnivåer inom särskilda boendeenheter och bostad med särskild service LSS har gjorts. Budget förutsätter att de förändrade principerna efter Socialnämndens beslut kommer att medföra ökade hyresintäkter fr o m 2020-07-01.

Även avgiften för familjerådgivning föreslås höjas fr o m 2020-01-01. Förändringen innebär att avgift utgår från det första besöket (som tidigare varit avgiftsfritt) och därtill en höjning av avgiften per besök, se separat ärende i anslutning till budgetförslaget.

Vidare föreslås en höjning av avgiften för bad vid Ekgårdens rehabiliteringsbassäng fr o m 2020-01-01. Genom förändringen blir driften av bassängen fullt ut intäktsfinansierad, se separat ärende i anslutning till budgetförslaget.

För avgifter, där inget annat regleras i lagstiftning, föreslås en enhetlig uppräkningsprincip som innebär att avgifterna räknas upp årligen enligt OPI, Omsorgsprisindex och där uppräknings sker till varje hel krona.

Statsbidrag

Budgetförslaget utgår från förutsättningen att statsbidrag erhålls om sammantaget ca 2,0 mnkr för riktade satsningar inom socialtjänsten bl a stärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården, insatser för barn och unga med psykisk ohälsa, våld i nära relationer och personligt ombud (exklusive statsbidrag från Migrationsverket för ensamkommande barn och ungdomar samt för nyanlända).

Budgetförslaget förutsätter vidare att aviserade statsbidrag till äldreomsorg i budgetpropositionen för 2020, beräknat till ca 1,5 mnkr, inkommer. Medlen kommer bl a att användas för att utveckla förebyggande insatser i syfte att motverka äldres ensamhet och i samverkan med civilsamhället.

Budget utgår i övrigt från gällande statsbidrag för nyanlända och ensamkommande barn.

Särskilda satsningar och prioriteringar

Verksamhetsutveckling i riktning mot mål och verksamhetsplanering sker inom ramen för uppdraget till utförare och kontor och finansieras med ersättningar och anslag. Särskilda prioriteringar eller satsningar görs inom flera områden bl a;

- *Utveckling av förebyggande och tidiga insatser i öppenvård för barn, unga och deras familjer.* I budget görs en utökning med en familjebehandlare till familjeteamet. Härigenom stärks det förebyggande arbetet till familjer i öppenvård ytterligare och minskar risken för andra ingripande insatser. Det förebyggande arbetet för familjer med små barn stärks vidare genom en omfördelning inom ram så att en socionom kan finnas på halvtid vid Familjecentralen. För att ge ökat stöd till ungdomar i riskzon för alkohol- och drogproblematik stärks samverkan med Minimaria genom ett ökat öppethållande till 2 dagar per vecka.

- *Utvecklat stöd och insatser till personer med funktionsnedsättningar.* Det treåriga projekt som syftar till att utveckla stödet till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i syfte att öka självständighet och livskvalitet avslutas i augusti 2019. Budget beaktar förutsättningar för att arbetssättet, den s k Ekerömetoden, kan implementeras i ordinarie verksamhet. Modellen utgår från delaktighet, samverkan med andra myndigheter och aktörer samt tydlig kommunikation.
- *Höjd HAB-ersättning från 5 till 7 kronor per timme från 2020-01-01.*
- *Utbyggnad äldreomsorg.* Planering av för fortsatt utbyggnad av vård- och omsorgsboende där nästa enhet om 63 kommer att inledas för färdigställande till 2026. platser ska etableras vid Träkvista torg och beräknas vara uppfört 2024. Planeringen av ytterligare ett boende 2026. Investeringsbudget innehåller tillfälliga paviljonger för evakuering vid ombyggnad av Ekgården och tillkommande platsbehov.
- *Integrationsfokus.* Arbetet med att stärka nyanländas möjlighet till snabb etablering fortgår enligt med kommunens modell "Självständighet 365". Samverkan sker med övriga delar av kommunens organisation och andra offentliga som övriga aktörer. Genom samverkan med Ekerö pastorat kring "vänfamilj- och bostättningsnätverket" erbjuds nyanlända matchning med etablerade svenskar. Integrationsstödjare riktas till de som av olika orsaker står längre från arbete eller studier.
- *Digitalisering och välfärdsteknik.* Fortsatt utveckling av interna processer och av tjänster till medborgare med stöd av digitalisering och välfärdsteknik.
- *Samverkan kring ungdomar i riskzon.* Medel reserveras för genomförande av gemensamma aktiviteter till målgruppen i samverkan med övriga förvaltningar.

Förändringar med ekonomisk effekt

Budgetförslaget förutsätter effektiviseringsåtgärder inom ramen för uppdraget och i enlighet med tidigare fattade beslut vilka sammantaget förväntas medföra lägre kostnader om ca 3,4 mnkr;

- Fortsatt *stärkt uppföljning* av beviljade insatser hemtjänst. Inte minst utvecklingen mot snabbare utskrivningstider från akutsjukvården ställer krav på tät uppföljning för att kvalitetssäkra beviljade insatser.
- Genom en översyn av *organisation och arbetsprocesser* vakanshålls (delvis genomfört 2019) 2,5 tjänster inom socialkontoret (nettoeffekt 1,5 tjänst m a a föreslagen utökning med en familjebehandlare vid barn- och ungdomsenheten, se ovan under "särskilda satsningar och prioriteringar". Kontoret står även inför en

successiv anpassning av organisationen med påbörjan under 2020 med anledning av ett minskat mottagande av nyanlända.

- *Ökad självständighet i eget boende för personer med funktionsnedsättning* och översyn av boendeformer. Fortsatt utveckling av tjänsteutbudet med stöd i egen boende som led i att möjliggöra ökad självständighet för personer med funktionsnedsättning. Samtidigt sker en översyn av boendeformer för bostad med särskild service med syfte att förtydliga boendeformer och målgrupper.
- Fortsatt stärkt *uppföljning och styrning* vid köp av verksamhet, omförhandling av avtal mm.

Den kostnadsanalys som genomförts visar att enhetskostnaderna i Produktionsområde omsorg är höga inom vissa verksamheter. För att komma ner i kostnadsnivå förutsätter budgetförslaget därför fryst ersättning för insatser där större kostnadsavvikelser föreligger (särskilt boende, daglig verksamhet, bostad med särskild service och personlig assistans). I budgetförslaget ingår effektiviseringsåtgärder i produktionsområdet om sammantaget ca 4,6 mnkr 2020 varav ca 1,4 mnkr avser äldreomsorg och ca 3,1 mnkr avser insatser till personer med funktionsnedsättning. Dessa medför i vissa delar konsekvenser med påverkan på uppdragets omfattning och/eller kvalitet, vilka redovisas i bilaga 3 och 6.

Därutöver inkluderar budgetförslaget avveckling av två verksamheter som inte är obligatoriska för kommunen att bedriva, med ekonomisk effekt om ca 0,3 mnkr 2020. Dessa medför i vissa delar konsekvenser med påverkan på uppdragets omfattning och/eller kvalitet, vilka redovisas i bilaga 3.

Digitalisering

Digitaliseringsutvecklingen är en viktig förutsättning för att socialtjänsten ska kunna ta ytterligare steg mot en modern, resurseffektiv och tillgänglig socialtjänst. Socialnämndens digitala agenda utgör plattform för de kommande årens prioriteringar och innehåller fyra utvecklingsområden för den digitala utvecklingen 2020-24 -

”möten med individen i fokus”, ”trygg och självständig medborgare”, ”effektiv ledning och styrning” och ”digital kompetens och digitala verktyg”.

Prioriterade aktiviteter 2020 i riktning mot målsättningarna har beretts i samråd med kommunstyrelseförvaltningen med fördelning av projekt-/kostnadsansvar mellan kommunstyrelsen/ kommunstyrelseförvaltningen och Socialnämnden/ Socialkontoret.

Prioriteringar i budgetförslaget för 2020 är;

- *Ekerö kommuns webbsida* kommer, med påbörjan senhösten 2019, att ersättas med ny mer användarvänlig. I samband med det ses all information över i syfte att förenkla och tydliggöra för medborgaren. E-tjänster införs, bl a digital ansökan och ”beräkning av din avgift”.
- *Digital brevlåda* som möjliggör för medborgaren att få beslut digitalt (ex, ”mina meddelanden”).
- Fortsatt *välståndstekniksatsning* i syfte att öka äldres trygghet och självständighet.
- 2018/19 års satsning med *Ipads för att öka den digitala kompetensen hos äldre* i syfte att stärka självständighet och delaktighet ska utvärderas inför beslut om eventuell permanentning.
- 2018/19 års satsning med *Ipads som stöd för självständighet för personer med funktionsnedsättning* ska utvärderas inför beslut om eventuell permanentning.
- Införandet av *kvalitetsledningssystem* i Stratsys kommer att fortgå även under 2020.
- *Ledningssystem för InformationsSäkerhet (LIS)*.
- Under 2019 startades projekt för *automatisering (RPA) i del av handläggningen för försörjningsstöd*. Projektet har kommit långt i de förberedande aktiviteterna bl a med processkartläggning, nya blanketter och rutiner. Införandeprojektet har dock fått pausas med hänvisning till att socialtjänstens verksamhetssystem ska byta teknisk plattform. Så snart de tekniska förutsättningarna medges återupptas projektet.
- Automatisering i del av *avgiftshandläggningen* (när tekniska förutsättningar i socialtjänstens verksamhetssystem medges).
- *Taligenkänning* (digital diktafon) som digitalt stöd för socialsekreterare i syfte att effektivisera dokumentationsprocessen i socialkontorets barn- och ungdomsenhet, 5 användare.
- Upphandling av *verksamhetssystem för socialtjänsten* (avtal om befintligt system upphör 2022).
- *Digitalt beslutsstöd/digital signering*.

I Socialnämndens budget för 2020 upptas kostnader enligt ovan som avser välfärdstekniksatsning och taligenkänning för handläggare. Kostnader för övriga områden budgeteras av Kommunstyrelsen.

2. Förslag till inriktning driftbudget åren 2021-2022

För åren 2020 och 2021 har Socialnämnden Kommunfullmäktiges uppdrag att utarbeta förslag till budget utifrån två alternativa budgetramar. Budgetram enligt alternativ A) är 2021 ca 583,2 mnkr och 2022 609,1 mnkr. Budgetram enligt alternativ B) är 2021 581,6 mnkr och 2022 605,8 mnkr.

Budgetförslaget för båda dessa år inkluderar en bedömning av pris- och volymutveckling. Antaganden om volymutveckling bygger på befolkningsprognos och trendframskrivningar. En viss men ändå fortsatt återhållsam volymutveckling är beaktad. Ett par områden som särskilt påverkar kostnadsutvecklingen är dels ökade volymer inom äldreomsorgen som en konsekvens av en ökande andel äldre, dels kostnader för försörjningsstöd. Understrykas bör att budget för dessa år utgår från nuvarande uppdrag d v s förslaget tar inte hänsyn till eventuell förändring i lagstiftning, samhällsförändringar i övrigt etc.

Efter att antaganden om volymer, priser och ersättningar samt effektiviseringar inom ramen för uppdraget är gjorda uppstår ett "gap" mot budgetram alternativ B) 2021 ca 8,1 mnkr och 2022 ca 7,1 mkr. Enligt alternativ A) är motsvarande gap ca 6,5 mnkr respektive ca 3,8 mnkr.

Med utgångspunkt bl a från den kostnadsanalys som genomförts pågår arbetet med att se över möjligheter till samorganisering och samnyttjande av vissa verksamheter med målet att utveckla kvaliteten för brukarna men på ett mer kostnadseffektivt sätt än idag. I budget för 2021 och 2022 förutsätts i ett nuläge att detta utvecklingsarbete kan leda till lägre kostnader.

3. Verksamhetens mål

Budgetförslaget utgår från kommunövergripande mål samt Socialnämndens mål och verksamhetsplan och medger förutsättningar för att målen kan uppfyllas under planeringsperioden. I budget för 2020 prioriteras resurser för att skapa förutsättningar för ökad måluppfyllelse avseende;

- *Mål 7 "Bryta den ofrivilliga ensamheten".*
Medel är reserverade för att som första steg öka kunskapen om äldres ensamhet i Ekerö för att utifrån denna kartläggning vidta åtgärder. Inom ramen för SKL:s utvecklingsprogram Innovationsguden har socialkontoret tillsammans med representanter för öppna verksamheter och anhörigstöd påbörjat ett arbete med att kartlägga förekomsten av ofrivillig ensamhet bland äldre personer. Målsättningen är även att civilsamhället ska delta i kommande utvecklingsarbete.
- *Mål 13 "Investera i och utveckla användandet av välfärdsteknik".*
Medel avsätts för att göra en satsning på välfärdsteknik med syftet att stärka äldres trygghet och självständighet. En projektresurs avsätts på deltid för att arbeta med implementering av välfärdsteknik hos äldre.

- *Mål 14 "Större valfrihet gällande mat inom äldreomsorgen".*
Medel avsätts för ta fram ett mat och måltidsprogram för hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

4. Riskbedömning och känslighetsanalys

Socialnämndens uppdrag är till övervägande del styrt av lagstiftning. I uppdraget som myndighetsnämnd har Socialnämnden att fatta beslut om och ge vård, stöd och omsorg till äldre och personer med funktionsnedsättningar, ge skydd, stöd, vård och behandling till barn och ungdomar samt försörjningsstöd och annat stöd till familjer och enskilda. Uppdraget ställer långtgående krav på rättssäkerhet i utredning och beslut. I sin roll som beställarnämnd har Socialnämnden att se till att de insatser som beviljas tillhandahålls genom tjänster och verksamheter som har en god kvalitet.

Volymer inom socialtjänsten är svåra att bedöma och beräkna då de styrs av enskilda personers behov. Budget innehåller volymer och priser baserade på befolkningsprognos, trendframskrivningar och antaganden. Förändringar utifrån dessa beräkningar och antaganden påverkar kostnaderna där små volymavvikelser särskilt inom vissa områden/ insatser (framförallt dygnetruntvård och boende) kan medföra stora kostnadsavvikelser såväl positivt som negativt.

Inom äldreomsorgen utgår budgetförslaget vad avser både hemtjänst och vård- och omsorgsboende från antaganden baserade på trendframskrivningar med utgångspunkt från befolkningsprognosen. Budget utgår vidare från ersättningsmodell som är differentierad för såväl för vård- och omsorgsboende (ersättning per platskategori) som för hemtjänst (service alt. omvårdnad samt tötort alt. landsbygd). Avvikelser från de volymantaganden som gjorts per ersättningskategori för såväl vård- och omsorgsboende som hemtjänst påverkar kostnaderna.

Budgetförslaget för äldreomsorg tar inte hänsyn till ekonomiska driftskonsekvenser med anledning av en ombyggnad och evakuering av boende vid Ekgården. Detta då förutsättningarna vid en ombyggnad vad gäller tidplan, evakueringslösningar mm i budgetarbetet inte varit så pass klarlagda att volym- och kostnadskonsekvenser kunnat vara möjliga att beräkna. Med hänvisning till detta är inte heller hyreskostnader för evakueringsmoduler under ombyggnadstiden beaktade.

För boende och daglig verksamhet LSS utgår förslaget från ett antagande baserat på socialkontorets kunskap kring enskilda individer. Det bör understrykas att det finns en rad osäkerhetsfaktorer kring om och i så fall när dessa personer tillkommer och hur omfattande deras behov är, samtidigt som dessa insatser får stor genomslagskraft kostnadsmissigt. Några personer idag med beviljad personlig assistans från Försäkringskassan kan komma att ansöka om boende enligt LSS. Kostnader för riksfärdtjänst kan komma att påverkas av fler har boenden utanför kommunen (utflyttning från Lugnet).

Budgetförslaget utgår från en fortsatt inriktning mot insatser i öppenvård inom individ- och familjeomsorg där ytterligare omställning sker från externt köpta insatser till förmån för stärkta hemmaplansinsatser i öppenvård. Volymutrymmet för dygnetruntinsatser är begränsat. Behov av den typen av insatser utöver budgetantagandet medför risk för negativ budgetavvikelse. Här räcker det med enstaka personer för att det ska medföra direkt kostnadsgenomslag.

För att åskådliggöra kostnadsperspektivet i förhållande till de volymrisker som beskrivs ovan anges nedan genomsnittskostnader per insats för några vanligt förekommande insatser;

Vård- och omsorgsboende	750 tkr/plats och år
Bostad med särskild service LSS	895 tkr/plats och år
Daglig verksamhet LSS	290 tkr/plats och år
HVB SiS ² , Barn och unga	2 375 tkr/plats och år
LVM ³ , Vuxna missbruk/beroende	915 tkr/plats och år
Personlig assistans	1 675 tkr/person och år

När det gäller budget för ensamkommande barn och unga påverkas den mycket starkt av förändrade regelverk och Migrationsverkets handläggningstider. Budgetförslaget innehåller antaganden om effekter av de integrationsåtgärder som görs och antagande om kostnader för försörjningsstöd för de nyanlända som ännu inte är helt självförsörjande.

I övrigt förutsätter budgetförslaget att det statsbidrag till äldreomsorg som lades fram i budgetpropositionen för 2020 inkommer till kommunen.

När det gäller socialkontorets ledning, administration och myndighetsutövning utgår budgeten från att samtliga vakanta tjänster är tillsatta d v s den tar inte hänsyn till köp av konsulttjänster i större utsträckning.

5. Framåtblick

Bland många områden för Socialnämndens fortsatta fokus under och mot slutet av planeringsperioden kan särskilt nämnas;

- *En växande kommun.* Invånarantalet ökar stadigt under planeringsperioden och fortsätter stiga till 2030. I åldersgruppen 0-19 år beräknas en ökning fram till 2030 om ca 1.500 personer. Med detta följer även fler i behov av socialtjänstens insatser och därmed en fortsatt förväntad volymtillväxt.
- *En åldrande befolkning.* Till 2021 prognostiseras antalet äldre ha ökat med drygt 5 %, från ca 4.800 personer till knappt 5.100. Antalet äldre över 80 år väntas öka

² Hem för vård eller boende (HVB), Statens Institutionsstyrelse (SiS)

³ Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)

med ca 20 %. Ett ökande behov av ytterligare vård- och omsorgboende men också utbyggnad av andra insatser bl a hemtjänst och demensdagvård förväntas. Kompetensförsörjningen till äldreomsorgen är också en angelägen framtidsfråga.

- *Utveckling av arbetssätt och tjänsteutbud.* Fortsatt utveckling av socialtjänstens arbetsmetoder och tjänster för att kunna genomföra flera tidiga insatser till barn, unga, familjer och vuxna inom nämndens samtliga verksamhetsområden. Exempelvis gällande personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, personer med missbruksrelaterade problem, familjer med sammansatta behov av stöd och personer som riskerar att hamna långt från bostads- och arbetsmarknaden.
- *Kostnadseffektiva insatser.* Stärkt arbete kring bostäder och lokaler för att kunna genomföra hemmaplanslösningar för en ökad självständighet och kostnadseffektiva insatser gällande flera av Socialnämndens målgrupper.
- *Digitalisering och välfärdsteknik.* För att öka tillgänglighet och service i en modern socialtjänst ska digitala tjänster kunna erbjudas i kontakt med myndigheten. Likaså kan välfärdstekniska lösningar erbjudas som komplement i tjänsteutbudet.

Bilagor;

- 1 Resultatrapport – förslag till budget 2020 med inriktning 2021-2022
- 2 a) Förslag till budget år 2020, per verksamhet
b) Förslag till inriktning budget 2021-2022, per verksamhet
- 3 a) Förslag till förändringar budget 2020-2022
b) Förslag till förändringar budget 2020-2022, tabell
- 4 Verksamhetsmått 2020-2022
- 5 Ersättningsnivåer 2020-2022
- 6 Konsekvenser av effektiviseringar/kostnadsreduceringar inom Produktion Omsorg inför budget 2020, 2019-09-13